

Miljø- og
Fødevareministeriet
Departementet

Den 30. juni 2020
MFVM 092

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om forslag om fastsættelse af EU-miljømærkekriterier (Blomsten) for produktgruppen Hårde belægnings (komitesag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om fastsættelse af EU-miljømærkekriterier for produktgruppen Hårde belægnings (komitesag). Forslaget vurderes generelt at øge miljøbeskyttelsesniveauet i Danmark og EU. Forslaget vurderes ikke at have væsentlige økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner, kommuner eller erhvervslivet. Forslaget er sat til skriftlig afstemning i EU-miljømærkekomitéen med frist den 10. juli 2020. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget.

Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag til EU-miljømærkekriterier for produktgruppen Hårde belægnings.

Forslaget er fremsat med hjemme i artikel 8, stk. 2 i EU-miljømærkeforordningen nr. 66/2010.

Kommissionens EU-miljømærkekomité træffer afgørelse i sager om miljømærkekriterier efter forskriftprocedure med kontrol (artikel 5a i Rådets afgørelse 1999/468/EF, som ændret ved Rådets afgørelse 2006/512 af 17. juli 2006), jf. art. 16, stk. 2 i miljømærkeforordningen. Hvis der i komiteen er kvalificeret flertal for et forslag, udsteder Kommissionen beslutningen, når Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget inden for tre måneder. Opnås der ikke kvalificeret flertal i komiteen, forelægger Kommissionen sagen for Rådet og underretter samtidig Europa-Parlamentet. Hvis der i Rådet er kvalificeret flertal imod et forslag, skal Kommissionen behandle sagen på ny. Vedtager Rådet forslaget med kvalificeret flertal eller udtaler Rådet sig ikke inden en frist på højst to måneder, kan Kommissionen udstede beslutningen, når Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget inden for fire måneder fra Kommissionens forelæggelse.

Forslaget er sat til skriftlig afstemning i EU-miljømærkekomitéen med frist den 10. juli 2020.

Formål og indhold

Produktgruppen *Hårde belægninger* omfatter følgende produkter: Gulvfliser, vægfliser, vægbeklædning, brosten, kantsten, bordplader, herunder køkkenbordplader til brug både inde og ude. Produktgruppen omfatter ikke tekniske eller sanitære installationer (for eksempel vandrør, toiletter), stålarmerede præfabrikerede betonelementer, eller porcelæn/service.

Kriterierne er gyldige i 8 år efter vedtagelsen med udløb den 31. december 2028.

Kriterier tager især sigte på:

- Sætte specifikke krav til maksimalt energiforbrug, hvor det er relevant og der forefindes referenceværdier. Hvor sådanne ikke findes, sætte krav om konkrete tiltag som mindsker energiforbruget (energiledelse).
- Anerkende og belønne brugen af energi fra fornybare kilder.
- Sætte specifikke grænser for emissionen af CO₂, SO_x, NO_x og støv fra processerne.
- Opstiller krav til bedste måde at begrænse sten/jordstøv fra diffuse kilder.
- Opstille krav om genanvendelse af procesvand eller opstille specifikke krav til vandforbrug, hvor genbrug ikke er mulig.
- Opstille krav om minimum andel af genanvendt processpild og belønne, hvor råmaterialer stammer fra genanvendte eller sekundære kilder.

Produktgruppen er underopdelt i 4 undergrupper:

1. Natursten (f.eks. marmor og granitsten).
2. Miksede stenprodukter (agglomerater, f.eks. betonsten og terrazzo gulve)
3. Varmebehandlede produkter (f.eks. keramiske kakler/fliser og ler klinker).
4. Forarbejdede betonelementer, for eksempel fliser og kantsten.

Kravene er opdelt i 2 sektioner:

- A. Fælles obligatoriske krav for alle undergrupper (1-4): Herunder krav til udvinding af råmaterialer, kemikalier, VOC emission, funktionskrav, brugerinformation samt information i forbindelse med EU-miljømærket.
- B. Specifikke krav til de enkelte undergrupper (1, 2, 3 og 4), som har hovedfokus på energiforbrug, CO₂ udledning, vandforbrug, spildevand, brug af processpild eller genanvendte materialer, begrænsning af støv samt arbejdsforhold, i det omfang det er relevant for undergruppen.

A. Fælles obligatoriske krav til alle undergrupper (1-4) omfatter:

Naturressourcer: Ved udvinding af naturressourcer skal relevant national og EU-lovgivning overholdes med hensyn til tilladelse til udvinding, herunder også en plan for genopretning af området. Udvinning af naturressourcer skal være i overensstemmelse med EU's habitatdirektiv (92/43/EØF), herunder Natura 2000 områder, og EU's fuglebeskyttelsesdirektiv (79/409/EØF).

Uden for EU skal samme miljøbeskyttelsesniveau som i EU opnås i forbindelse med udvinding af naturressourcer fra områder, der officielt er udpeget som kandidater til eller optaget som områder med særlig bevarelsesinteresse som en del af Emeraldnetværket i henhold til anbefaling nr. 16 (1989) og resolution nr. 3 (1996) i Bern-konventionen; eller områder, der er udpeget som beskyttede områder i henhold til den nationale lovgivning.

Kemikalier: Til alle undergrupperne stilles der obligatoriske krav om SVHC stoffer ikke må indgå i koncentrationer over 0,10 % (w/w) i kemikalier og/eller indgående materialer som anvendes i produktionen. Øvrige miljø- og sundhedsklassificerede kemikalier må maksimalt indgå i det færdige produkt med 0,10 % (w/w), med mindre kemikaliet er specifikt undtaget eller yderligere reguleret.

Kommissionen foreslår følgende to undtagelser for:

1. *Titaniumdioxid* (TiO₂) i alle materialer, hvis det naturligt forefindes i materialet, eller hvis det indgår med maksimalt 2,0 % (w/w) i det færdige produkt.
2. *Krystallinsk silica* i alle materialer, hvis det sikres, at ansatte under produktionsprocessen ikke udsættes for silica-støvet – enten ved relevante instruktioner, anvendelse af vådprocesser eller procedure for sikker håndtering ved installeringen af produkterne.

Der stilles krav til emissionen af VOC'er (Volatile Organic Compounds) fra det endelige produkt, bl.a. grænseværdier for total-VOC (3000 µg/m³), formaldehyd (10 µg/m³), og styren (250 µg/m³).

B. Specifikke krav til de enkelte undergrupper (1, 2, 3 og 4)

Krav til vandforbrug og spildevand er mest relevant for undergrupperne 1-3 omfattende: *natursten*, *miksede stenprodukter*, og *varmebehandlede produkter*, mens energiforbrug og CO₂ udledning mest er relevant for undergrupperne 3-4 omfattende: *varmebehandlede produkter* og *forarbejdede beton-elementer*.

Arbejds miljøforhold og sikkerhed på arbejdspladsen er udpeget som særligt relevant for undergruppe 1 (udvinding af natursten), hvorfor det er præciseret, at der er en række arbejdsmiljøkrav, der skal overholdes. Inden for EU skal der være overensstemmelse med relevant EU's arbejdsmiljølovgivning, og for lande uden for EU/EØS, skal der foreligge tredjepartscertifikat (for eksempel Fairstone eller lign.) med reference til overholdelse af relevante ILO-konventioner for at opnå samme arbejdsmiljøbeskyttelsesniveau som i EU.

Et pointsystem er indført for at gøre miljøkravene mere fleksible. De frivillige pointkrav bygger oven på de obligatoriske miljøkrav (som typisk op til 75 % af producenterne kan overholde), idet der minimum skal opnås point inden for halvdelen af de frivillige miljøkrav. Miljøstandarden kan være forskellig mellem de forskellige virksomheder, og pointsystemet sikrer, at virksomheden arbejder på at forbedre miljøforholdene ud over minimumskravene.

For alle undergrupper (1-4) er der krav om, at fokus på enten 1) en effektiv udnyttelse af råmaterialet eller, at processpild nyttiggøres til andet formål, eller 2) ved at stille krav til et minimumindhold som stammer fra recirkulerede materialer

Proceskrav tager udgangspunkt i EU's arbejde med *BREF* (BAT Reference dokumenter) og dertil hørende værdier for Bedst Anvendelige Teknikker, BAT-værdier, idet omfang der er udarbejdet et BREF dokument for processen. De obligatoriske proceskrav i EU-miljømærket svarer således til BAT-værdien (eller skrappere), mens opnåelse af de frivillige pointkrav kræver yderligere miljøindsats.

Kommissionen ændrede sit forslag den 25. juni på baggrund af henvendelser fra den europæiske brancheorganisation for teglindustri (Ceramic-Union) således, at forslaget til EU-miljømærkekriterier ikke omfatter mursten og letvægtsblokke. Ændringsforslaget vil dermed omfatte de samme typer af produkter som de nuværende EU-miljømærkekriterier.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt sagen som et led i forskriftproceduren med kontrol med henblik på legalitetskontrol.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Miljømærkeordningen er frivillig. Beslutninger om miljømærkekriterier i medfør af EU's miljømærkeforordning er direkte gældende i EU-medlemsstaterne.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget, ligesom forslaget ikke skønnes at have væsentlige samfundsøkonomiske eller nævneværdige erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Nærværende forslag skønnes at have positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark og EU, idet der vedtages (frivillige) miljømærkekrav, der ligger over krav i den almindelige nationale og EU-regulering.

Høring

Forslaget har været i skriftlig høring i EU Miljøspecialudvalget.

Dansk Industri (DI) er blevet gjort opmærksom på, at mursten og tagsten oprindeligt var omfattet af revisionsforslaget. DI har været i tæt dialog med den europæiske brancheorganisation Cerase-Unie (teglindustri), som forholder sig yderst kritisk til udvidelsen af produktgruppen til at omfatte mursten og tagsten. Branchen mener, at mursten og tagsten er byggematerialer, som kun bør anvendes af professionelle med det fornødne kendskab til materialerne. På den baggrund vurderer industrien ikke, at disse produktgrupper egner sig til at være omfattet af et forbrugerrettet miljømærke som EU-Blomsten. Industrien bakker fuldt op om miljø- og bæredygtighedshensyn i byggeriet, men ser hellere, at der anvendes miljøvaredeklarationer i overensstemmelse med EN 15804, og at bygningers miljømæssige kvalitet beregnes i overensstemmelse med EN 15978. DI støtter branchens kritik, og er derfor rigtig positive over, at EU-Kommissionen har besluttet at ændre forslaget, så mursten og tagsten ikke længere er omfattet. DI opfordrer den danske regering til at imødekomme inputtet fra industrien og støtte op om den nye version af forslaget.

Dansk Byggeri er blevet bekendt med, at blandt andet den europæiske brancheforening for betonelementer inkl. fliser/belægning, og tre andre europæiske foreninger har været inde og kommentere på denne høring. I forlængelse og med reference til deres kommentarer vil Dansk Byggeri vil gerne rejse samme kritik, som specifikt går på miljømærkekriterier til masonry units' muraggregater (letklinkebeton, porebeton mm) som er planlagt inkluderet i kriterierne. Dansk Byggeri har blandt andet følgende kommentarer: Mangfoldigheden af muraggregater, der spænder blandt andet fra lav densitet / trykstyrke til høj densitet / trykstyrke. De funktionelle og juridiske krav til strukturen såvel som den regionale tilgængelighed af produkter er afgørende for design (f.eks. valg af system) såvel som valget af murprodukter. Et klassificeringsmærke som EU-miljømærket er derfor u hensigtsmæssigt for mellem-

produkter med komplekse ydelseskrav, såsom muraggregater. På grund af kompleksiteten i ydelseskrav, der påvirker det passende valg og kombination af produkter, er miljømæssige produkterklæringer i henhold til EN 15804 derfor de passende midler til en holistisk bæredygtighedsvurdering i fuld livscyklus på bygningsniveau i henhold til EN 15978, niveau (r) eller tilsvarende bygningsvurderingsordninger, der også tager hensyn til transportpåvirkninger. EU's miljømærke kan ikke angive egnethed til brug af muraggregater, men ved at anvende det på denne måde ville det være vildledende.

Sidst men ikke mindst vil det altid være det samlede byggeri, byggeriets samlede ydeevne og byggeriets konstruktion, som i sidste ende er relevant i et LCA perspektiv. I stedet kan vi derfor kun pege på miljømærkekriterierne for hele bygninger for eksempel Svanen og DGNB som en farbar vej, frem for enkeltkomponenters miljømæssige aftryk.

Det skal Miljø- og Fødevareministeriets side bemærkes, at EU-miljømærket ikke kun anvendes over for forbrugerne. EU-miljømærket, såvel som det nordiske miljømærke Svanen, anvendes dagligt også af erhverv og det offentlige, når der skal indkøbes produkter, hvor der er fastlagt miljømærkekrav, der omfatter hele produktets livscyklus.

Forslaget har endvidere været sendt til orientering blandt medlemmerne af Danmarks Miljø-mærkenævn.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

På baggrund af tidligere afstemninger om lignende forslag forventes der at være et kvalificeret flertal for forslaget blandt medlemsstaterne.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter, at kriterierne for produktgrupperne under miljømærket løbende revideres for at stramme miljøkravene eller forbedre kriterierne, således at de leder til en udbredelse af brugen af miljømærker. For produktgruppen Hårde belægninger lægger regeringen vægt på, at der ikke kun stilles krav i EU til arbejdsforhold og sikkerhed for arbejdere, der udvinder natursten, men nu også uden for EU, og at der introduceres et fleksibelt pointsystem, der understøtter virksomhederne til at forbedre miljøforholdene ud over minimumskravene. Endeligt finder regeringen revisionen relevant, da den omfatter vigtige produkter inden for byggeri. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.